

Anna Marciniak-Kajzer, Tadeusz J. Horbacz

Gruszczyce, st. 1, gm. Błaszki, woj. sieradzkie, AZP 69-42/-

Informator Archeologiczny : badania 29, 119-120

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Głogów-Stare Miasto, Ratusz
— blok śródrinkowy
gm. loco, woj. legnickie
AZP 68-19/—

Muzeum Archeologiczno-Historyczne
w Głogowie

Badania prowadził mgr Krzysztof Czapla przy współpracy mgr Wacława Pogorzelskiego. Finansowane przez Wojewódzką Dyрекcję Inwestycji z siedzibą w Głogowie. Miasto (XIII-XX w.).

Prowadzono nadzór oraz ratownicze badania archeologiczne na wykopie pod kanalizację wzdłuż południowej i wschodniej ściany Ratusza. Długość całego wykopu wynosiła 120 m, szerokość 2,5 m w części górnej i ok. 1 m w części dolnej, głębokość ok. 3 m. Na całym przebiegu wykopu zostały zarejestrowane warstwy kulturowe związane z poziomami użytkowymi rynku oraz zabudową bloku śródrinkowego. Od strony południowej Ratusza, na długości 28,5 m, zostały odsłonięte pozostałości w postaci rumowiska polepy konstrukcyjnej po budynkach o konstrukcji szachulcowej, pochodzące prawdopodobnie ze spalonych Kramów Bogatych. Materiał ceramiczny, niezbyt liczny, wydobyty z tej warstwy, można ogólnie odnieść do 2. poł. XIII w. Warstwy zalegające pod, jak i nad tym rumowiskiem należy łączyć z 2. poł. XIII-XIV w. Na odcinku od strony wschodniej Ratusza odsłonięto fundamenty kamiennie-ceglane dwóch gotyckich kramów murowanych oraz warstwy kulturowe zalegające na całej długości, które na podstawie materiału ceramicznego można ogólnie datować na 2. poł. XIII i XIV-XV w.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Gródek, st. 1, gm. loco, woj. białostockie — patrz: wczesne średniowiecze

Gruszczycy, st. 1
gm. Błaszki, woj. sieradzkie
AZP 69-42/—

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii
Konserwator Zabytków Archeologicznych w Sieradzu

Badania prowadzili mgr Anna Marciniak-Kajzer i Tadeusz J. Horbacz (autorzy sprawozdania) z grupą studentów Katedry Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Sieradzu. Drugi sezon badań. Gródek późnośredniowieczny (2. poł. XIV-XV w.) i relikty dworu nowożytnego (XVI-I. ćw. XVII? w.) na kopcu oraz zaplecze gospodarcze (folwark?) fazy młodszej.

Archeologiczne prace terenowe w Gruszczycach w 1995 r. stanowiły kontynuację szerszego programu badawczo-konserwatorskiego, którego realizację rozpoczęto w sezonie poprzednim. Oprócz rozpoznania wykopaliskowego kolejnych partii kopca i wyeksplorowania wykopów sondażowych na zlokalizowanej w jego bezpośrednim sąsiedztwie kępie (gdzie hipotetycznie lokowano zaplecze gospodarcze nowożytnej siedziby „pańskiej”), prowadzono dalszą prospekcję powierzchniową obszaru tzw. włości gruszczycyckiej. Ich celem była rejestracja przestrzennej pozostałości okupacji osadniczej i śladów stref eksploatacji gospodarczej tego terenu (nie objętego dotychczas AZP) w czasie funkcjonowania obu założeń „dworskich”, jak i pochodzących z okresów pradziejowych.

W trakcie prac na kopcu założono 5 wykopów badawczych (IX-XIII) o łącznej powierzchni 56,5 m² oraz orientacyjnej kubaturze 148 m³. Ulokowano je na osi zachód-wschód stożka. Ich eksploracja generalnie potwierdziła ustalenia poczynione w 1994 r., pozwalając zarazem na uszczegółowienie niektórych spostrzeżeń. Dotyczy to np. zarejestrowania

dobrze zachowanych pozostałości konstrukcji drewnianych (z których pobrano próbki do badań dendrologicznych), związanych ze znacznym zakresem prac stabilizujących podstawę, stok oraz kolejne poziomy nasypu. Szczególnie intensywne ślady takich działań zaobserwowano w północno-wschodniej oraz zachodniej części kopca (w tej ostatniej, na stoku, uchwycono wyraźnie czytelne zarysy konstrukcji skrzyniowej). W tej partii stanowiska, w pobliżu narożnika północno-zachodniego „wieży” późnośredniowiecznej, odnotowano także relikty paleniska?, ulokowanego zapewne pod wolno stojącym i opartym na słupach zadaszeniem. Podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zbyt wielu przesłanek dotyczących dworu nowożytnego (który, jak się wydaje, zajmował południowo-wschodnią i wschodnią partię plateau), bowiem jego pozostałości uległy już znacznej destrukcji.

Wśród pozyskanych mobiliów zdecydowanie przeważają ułamki ceramiki naczyniowej (1057). Znaleziono ponadto 455 fragm. kości zwierzęcych, ułamek kafla piecowego oraz 37 przedmiotów żelaznych (m.in. blisko półmetrowej długości grot włóczni, 3 sprzączki, 2 groty bełtów, płytkę zbrojnikową pancerza, 2 noże, wędzidło dwudzielne i topór).

Wstępna analiza rezultatów prac na kopcu oraz ruchomego materiału zabytkowego potwierdza ustalenia chronologiczne z sezonu poprzedniego. Badania nie dostarczyły również danych mogących zdecydować o konieczności dokonania znaczniejszych korekt, np. w aspekcie zagospodarowania przestrzennego tego stanowiska.

Sondażowe rozpoznanie kępy przygodziskowej (znajdującej się ok. 50 m na zachód od kopca), gdzie założono wykopy oznaczone nr XIV, XV i XVa (o łącznej powierzchni 17 m² i kubaturze wyeksplorowanego wypełniska 16 m³), potwierdziło zasadność wcześniejszej hipotezy o ulokowaniu w tym miejscu zaplecza gospodarczego, związanego zapewne w znacznie większym stopniu z nowożytnym niż późnośredniowiecznym obiektem obronno-rezydencjonalnym. Obok mobiliów (m.in. 262 fragm. ceramiki naczyniowej, 19 ułamków kafla, 27 destruktywów zwierzęcych) natrafiono tutaj na relikty konstrukcji drewnianych, stanowiących najprawdopodobniej pozostałość pomostu ułatwiającego komunikację z kopcem, co wymuszała grząskość i niedostępność terenu, obserwowana jeszcze dzisiaj, mimo wykonania melioracji łąk i suchej pory letniej ostatnich lat.

Wspomniane wyżej penetracyjne prace powierzchniowe na obszarze tzw. włości gruszczyckiej, zaawansowane w ok. 85%, doprowadziły już do rejestracji 77. stanowisk archeologicznych.

Materiały i dokumentacja z badań przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Wykopalskowskie prace terenowe zostały zakończone.

Jankowo Dolne, st. 21
gm. Gniezno, woj. poznańskie
AZP 49-35/146

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowane przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Szósty sezon badań. Zabudowa dworska z XIV-XVIII w., osadnictwo kultury pomorskiej i osadnictwo z okresu wczesnego średniowiecza.

W dwóch wykopach o powierzchni ok. 70 m², założonych po północnej i zachodniej stronie dotychczas rozkopanego obszaru, odsłonięto głównie rumowisko po dworze średniowiecznym, którego łączna długość wynosi już ponad 28 m po osi północny zachód-południowy wschód. W części północnej pozostałości dworu układają się kilkuwarstwowo i zawierają gruz ceglany oraz liczny materiał, w tym 2429 fragm. naczyń silnie obtaczanych, barwy głównie ceglasterbrunatnoszarej. Znaleziono też ostrogę, zaczep, hak i 54 gwoździe żelazne, ułamki kafla płytowych i garnkowych oraz dachówek ceglanych. W partii wschodniej tego wykopu odkryto zejście do piwnicy dworu z XVI-XVIII w., znajdujące się na wysokości zaobserwowanej w 1993-1994 r. przerwy w konstrukcji kamiennej jego fundamentu. Odsłonięto tam jamy po słupach nr 11-14, okalające wejście. Wyeksplorowano